

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Vladimir Svet
Kliimaministeerium
info@kliimaministeerium.ee

Teie 05.11.2024 nr 1-4/24/5298

Meie 26.11.2024 nr 2.3-4/24/2827-2

Arvamus Vabariigi Valitsuse määruse eelnõule

Täname, et saatsite Andmekaitse Inspeksioonile arvamuse avaldamiseks Vabariigi Valitsuse määruse „Vabariigi Valitsuse määruse muutmine seoses Maa- ja Ruumiameti moodustamisega“ eelnõu.

Meil on eelnõu osas järgmised tähelepanekud.

Eelnõu §-ga 1 tehakse muudatused Vabariigi Valitsuse 19. juuni 2015. a määruses nr 69 „Ehitisregistri põhimäärus“. Punktiga 1 täiendatakse põhimäärust §-ga 3¹, mille kohaselt on andmekogu vastutavaks töötlejaks pärast muudatusi jätkuvalt Kliimaministeerium, kuid muudetakse vastutava töötleja ülesandeid. Muudatuste järgi on ministeeriumi kui andmekogu vastutava töötleja ülesandeks edaspidi strateegiliste teenuste vajaduse ja arendamise üle otsustamine, volitatud töötlejale teenuste üldiste tingimuste esitamine ning teenuste arendamiseks vajaliku eelarve tagamine.

Samuti sõnastatakse eelnõu sama paragrahvi punktidega 2 ja 3 ümber ehitisregistri põhimääruse § 4 lõiked 1 ja 3, mille tulemusel saab andmekogu volitatud töötlejaks Maa- ja Ruumiamet, sealjuures nähakse muudatusega ette, et kehtivas põhimääruses loetletud andmekogu vastutava töötleja ülesandeid hakkab samuti edaspidi täitma andmekogu volitatud töötlejana Maa- ja Ruumiamet.

Eelnõu seletuskirjas on selgitatud, et varem on ehitisregister olnud Kliimaministeeriumi juures ja seega puudus vajadus eristada vastutava ja volitatud töötleja rolle. Maa- ja Ruumiameti loomisega liitub ehitisregister uue asutusega ja seega on vaja edaspidi erinevaid rolle eristada. Ehitisregistri haldamine ja arendamine, sh seaduslikkuse tagamine, jääb Maa- ja Ruumiameti pädevusse. Kuna andmekogu on aga Kliimaministeeriumile vajalik poliitika kujundamise ühe olulise vahendina, jääb ministeeriumile õigus otsustada, kuidas, millal ja milliseid teenuseid ehitisregister arendab.

Seega otsustab andmekogu vastutav töötleja üksnes strateegiliste teenuste vajaduse ja nende arendamise üle, tagades rahastamise ning kogu andmekogu pidamise, sh haldamise seaduslikkuse ja arendamise eest vastutab andmekogu volitatud töötleja.

Andmekogu vastutavat ja volitatud töötlejat puudutav on reguleeritud avaliku teabe seaduse (AvTS) §-s 43⁴. Nimetatud paragrahvi järgi korraldab andmekogu vastutav töötleja andmekogu kasutusele võtmist, teenuste ja andmete haldamist ning vastutab andmekogu haldamise seaduslikkuse ja arendamise eest. Samuti näeb eelnimetatud paragrahv ette, et andmekogu vastutav töötleja võib teisele riigiasutusele volitada andmete töötlemise ja majutamise ning seda vastutava töötleja poolt ettenähtud ulatuses.

Inspeksioon on andmekogude juhendis selgitanud, et põhimõtteliselt võib kasutada skeemi, kus ministeerium on andmekogu vastutav töötleja ja andmekogu pidaja on haldusala asutus volitatud töötlejana, kuid seda eeldusel, et ministeerium täidab ka tegelikult vastutava töötleja funktsioone ja volitatud töötleja tegutseb ministeeriumi juhtimisel. *Kui ministeerium on aga andmekogu pidamise faktiliselt loovutanud mõnele muule asutusele, hakkab vastutava ja volitatud töötleja rollide jagatus igapäevaelus andmekogu tõhusat haldamist takistama. Ministeerium saab enda haldusalas oleva andmekogu pidamist reguleerida ka õigusloome ning teenistusliku järelevalve kaudu, omamata sealjuures vastutava töötleja seisundit.* Lisaks on juhendis volitatud töötleja osas märgitud, et volitatud töötlejaks võib olla nii vastutava töötleja kontrolli all tegutsev andmekogu igapäevane haldaja kui ka teenuse osutaja nt andmekogu majutaja või arendajana.

Antud juhul aga plaanitakse eelnõuga loovutada andmekogu pidamine Maa- ja Ruumiametile kui andmekogu volitatud töötlejale, sealjuures oleks ameti ülesandeks muu hulgas andmekogu seaduslikkuse, haldamise ja arendamise eest vastutamine, andmekaitse erinõuete täitmine jms, mis tavapäraselt kuulub andmekogu vastutava töötleja ülesannete hulka. Samas näeb AvTS § 43⁴ lõige 3 ette vastutava töötleja kohustuse anda volitatud töötlejale juhiseid andmete töötlemisel ning volitatud töötleja kohustuse vastutava töötleja antud juhiseid täita ja tagada andmekogu turvalisus.

Seega jääb selgusetuks, kuidas hakkab edaspidi toimuma andmekogu igapäevane efektiivne haldamine olukorras, kus ministeerium tegelikult andmekogu vastutava töötleja funktsiooni ei täida, sealjuures ei ole selge, kuidas toimub andmete muutmine, säilitamine, kustutamine, juurdepääsuõiguste andmine jms, mis kehtivas määruses on vastutava töötleja ülesandeks. Samuti ei ole selge, millist rolli kumbki asutus hakkab täitma seoses EL isikuandmete kaitse üldmäärusest (IKÜM) tulenevate vastutava ja volitatud töötleja ülesannete täitmisega isikuandmete töötlemisel.

Ilmselt vajab andmekogu vastutava ja volitatud töötleja rollide jaotamine täiendavat analüüsimist ning ülesannete täpsemat sõnastamist, et oleks täidetud nii AvTS-st kui ka IKÜM-st tulenevate nõuete täitmine.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Pille Lehis
peadirektor

Koostaja: Terje Enula
terje.enula@aki.ee, telefon 627 4441